

BUDOWLANE i URBANISTYCZNE USŁUGI PROJEKTOWE

mgr inż. ALICJA PEJTA-JAWORSKA

opracowania planistyczne, projekty infrastruktury technicznej, ekspertyzy z zakresu ochrony środowiska

09-400 Płock, ul. Kazimierza Wielkiego 37/93

kom. 504766500

e-mail: apjaworska@wp.pl

NIP 774-113-13-19

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY STAROŻREBY

ZMIANA W ZAKRESIE EKSPLOATACJI KOPALIN dla działek

Nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym DĄBRUSK

Płock, wrzesień 2023 r.

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE OGÓLNE	3
1.1. Podstawa prawna opracowania	3
1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania	3
1.3. Materiały źródłowe	4
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy	4
2. CHARAKTERYSTYKA UŻYTKOWANIA TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM	5
3. ANALIZA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	5
3.1. Przedmiot i zakres zmiany Studium	5
3.2. Ustalenia zmiany Studium	5
3.2.1. Obiekty lub obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny ...	6
3.2.2. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	6
3.3. Powiązania Studium z innymi dokumentami	6
4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I LOKALNYM	7
4.1. Uwzględnienie celów ochrony środowiska w projekcie zmiany Studium	8
4.2. Uwzględnienie celów środowiskowych Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza rzeki Wisły w projekcie zmiany Studium	8
5. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA	9
5.1. Położenie obszaru objętego opracowaniem	9
5.2. Cechy środowiska przyrodniczego	9
5.2.1. Położenie fizycznogeograficzne terenu	9
5.2.2. Rzeźba terenu	9
5.2.3. Budowa geologiczna	9
5.2.4. Gleby	10
5.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne	10
5.2.6. Klimat	12
5.2.7. Szata roślinna	12
5.2.8. Fauna	13
5.2.9. Złoża surowców mineralnych	13
5.2.10. Zanieczyszczenia powietrza	13
5.3. Środowisko kulturowe i krajobraz	13
5.3.1. Walory środowiska kulturowego	13
5.3.2. Walory krajobrazowe	14
5.4. Formy ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody	14
5.5. Stan środowiska na obszarach o przewidywanym znaczącym oddziaływaniu na środowisko	14
5.6. Istniejące problemy ochrony środowiska	14
6. POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZMIANY STUDIUM	15
7. PRZEWIDYWANE SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZ	15
7.1. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko i zabytki	15
7.2. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000	19
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	19
9. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.	19
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ..	19
11. PROPOZYCJA PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ ZMIANY STUDIUM	20
12. OCENA USTALEŃ STUDIUM – WNIOSKI	21
13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	22
Załącz. Nr 1. Oświadczenie kierującego zespołem autorów prognozy	23

1. INFORMACJE OGÓLNE.

1.1. Podstawa prawna opracowania.

Podstawę prawną do opracowania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby - zmiana w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk, **zwanego dalej „zmianą Studium”** stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 977),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz.U. z 2023r., poz.1094 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz.2556),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz. 916 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 633),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t. j. Dz.U. z 2022 r., poz.2409),
- Uchwała Nr 440/LXXIII/2023 Rady Gminy Staroźreby z dnia z dnia 26 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby.
- Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby - zmiana w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk.

1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania.

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest zmiana polityki przestrzennej określonej w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby (zatwierdzonym Uchwałą Nr 122/XX/2016 Rady Gminy Staroźreby z dnia 29 listopada 2016 r.) w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk, w związku z podjęciem działań w zakresie rozpoznania na w/w działkach zasobów złóż kopalin.

Celem prognozy jest ocena przewidywanego oddziaływania ustaleń analizowanej zmiany Studium na środowisko przyrodnicze, a w szczególności na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz na jakość życia ludzi.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 z późn. zm.). Prognoza :

- **zawiera** : informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami, informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko, streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym, oświadczenie zespołu autorów – kierującego zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2;
- **określa, analizuje i ocenia** : istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu, przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz,

klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

- *przedstawia : rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą wynikać z realizacji polityki przestrzennej zawartej w Studium, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.*

1.3. Materiały źródłowe.

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby zatwierdzone Uchwałą Nr 122/XX/2016 Rady Gminy Staroźreby z dnia 29 listopada 2016r.
2. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy Staroźreby; Usługi Projektowe Płock 2005 r.
3. Dokumentacja geologiczna złoża piasków skaleniowo - kwarcowych „Dąbrusk VIII” w kat. C1; Geo-Wiert Jarosław Koszalski, Sierpc 2021 r.
4. Stan środowiska w województwie mazowieckim Raport 2020; Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Warszawa 2020 r.
5. Monitoring jakości wód podziemnych; monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych badanych w 2019 r.; <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2019.html>
6. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w latach 2014 -2019; <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>,
7. Ocena stanu JCWP rzecznych na obszarze województwa mazowieckiego w 2018 r.; <http://www.gios.gov.pl/pl/linki-prtr/2-uncategorised/553-test123>.
8. Plan Gospodarowania Wodami (PGW) na obszarze dorzecza rzeki Wisły, przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 300).
9. Wieloczynnikowa degradacja środowiska, Komentarz do mapy w skali 1:750000; PIOŚ Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 1996 r.
10. Geografia regionalna Polski, Kondracki J.; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011 r.
11. Geografia fizyczna Polski, Richling A., Ostaszewska K.; Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009
12. Atlas klimatu Polski, Lorenc H.; IMiGW, Warszawa 2005 r.
13. Mapa geologiczna Polski, arkusz Płock, Warszawa Zachód, Brodnica, Mława.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy.

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona w odniesieniu do stanu środowiska przyrodniczego gminy Staroźreby. Jest ona elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji *zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk*, w którym uzyskuje się wymagane ustawą opinie i zapewnia możliwość udziału społeczeństwa. Prognoza głównie ocenia w jakim zakresie wymogi ochrony środowiska zostały uwzględnione w projekcie zmiany Studium. Opracowanie prognozy jest elementem warsztatu planistycznego i zostało wykonane metodami dostępnymi dla tego warsztatu, przy wykorzystaniu istniejących materiałów archiwalnych oraz dostępnych opracowań, a także na podstawie informacji zebranych w trakcie przeprowadzonej wizji w terenie. Ze względu na ogólność zapisów ustaleń zmiany Studium (brak parametrów środowiskowych przewidywanych inwestycji), nie jest możliwe dokładne wymiarowanie przewidywanych wpływów – określono je w sposób opisowy.

Prace nad prognozą obejmowały diagnozę i analizę środowiska, przewidywanie potencjalnych wpływów projektowanych zasad zagospodarowania, określenie wpływów w sposób opisowy i sformułowanie wniosków odnośnie działań pozwalających na minimalizowanie zagrożeń.

Stosownie do przepisu art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 03.10.2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2023r., poz. 1094 z późn. zm.) przy sporządzaniu niniejszej prognozy uwzględniono informacje zawarte w:

- „Prognozie oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby dla obszaru działki nr ewid. 140 i 144/2 w obrębie Dąbrusk”, opracowanej w 2022 r.

- „Prognozie oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby dla obszaru działki nr ewid. 143 w obrębie Dąbrusk”, opracowanej w 2018 r.,
- Prognozie oddziaływania na środowisko zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 118 w miejscowości Dąbrusk, nr ewid. 18 i 19 w miejscowości Mieczyno, nr ewid. 249/6 w miejscowości Przeciszewo, opracowanej w 2019 r.

2. CHARAKTERYSTYKA UŻYTKOWANIA TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM

Zakres przestrzenny zmiany Studium obejmuje działki: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk położone w zachodniej części gminy Staroźreby. Razem jest to obszar o powierzchni ok. 5,5 ha, niezabudowany - grunty rolne w klasie bonitacyjnej RV, RVI użytkowane rolniczo. Dla terenu objętego zmianą Studium podjęto działania w zakresie rozpoznawania zasobów złóż kopalin.

Tereny posiadają dostęp do infrastruktury technicznej tj. linii elektroenergetycznej i sieci wodociągowej. W sąsiedztwie obszarów objętych zmianą Studium znajdują się tereny eksploatacji kopalin, drobne kompleksy leśne oraz tereny otwartej przestrzeni rolniczej.

Struktura użytkowania i zagospodarowania przedmiotowego obszaru przedstawia się następująco:

- grunty orne nieużytkowane rolniczo klasy bonitacyjnej RV i RVI,

Grunty orne na terenie objętym zmianą Studium nie podlegają ochronie na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 2409).

3. ANALIZA I OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

3.1. Przedmiot i zakres zmiany Studium.

Przedmiotem zmiany Studium jest określenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy Staroźreby, w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Dąbrusk.

Zmiany w przestrzeni stanowią kontynuację funkcji wyznaczonych w dokumencie zatwierdzonym w 2016r. i ograniczają się do określenia dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Dąbrusk kierunków zagospodarowania w ramach:

- rejonów eksploatacji surowców naturalnych, w tym tereny górnicze.

Na pozostałych terenach gminy Staroźreby kierunki zagospodarowania przestrzennego nie ulegają zmianie.

Nowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej wyznaczono uwzględniając uwarunkowania środowiskowe – zasobność w kopalinie warstw geologicznych. Skutkiem realizacji ustaleń zmiany Studium będzie możliwość przeznaczenia gruntów rolnych o niskich walorach agroekologicznych (RV i RVI) na cele nierolnicze.

3.2. Ustalenia zmiany Studium.

Zgodnie z przepisami odrębnymi wydobywanie kopalin ze złóż jest możliwe jeśli nie naruszy sposobu wykorzystania nieruchomości ustalonego w Studium. Koncesja na wydobycie kopalin wymaga uzgodnienia z Wójtem na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku z powyższym Rada Gminy Staroźreby podjęła Uchwałę Nr 440/LXXIII/2023 z dnia 26 czerwca 2023r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Zagroba.

Analizą objęte są ustalenia zmiany Studium dotyczące kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego w zakresie obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopalinę filar ochronny oraz obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

3.2.1. Obiekty lub obszary dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Dla terenu objętego zmianą Studium i wskazanego na rysunku Studium ustalono:

Perspektywiczne rejony eksploatacji kopalin pospolitych, które mogą zostać zagospodarowane w ramach uzyskiwanych koncesji występują w miejscowościach Przeciszewo (w tym działka Nr ewid. 249/6), Sędek, Dąbrusk (w tym działki Nr ewid. 139, 143, 118, 140, 144/2, 134, 135/2), Mrówczewo, Aleksandrowo, Rogowo, Nowa Wieś, Żochowo, Mieczyno (w tym działki Nr ewid. 16, 19) i mogą podlegać eksploatacji w zakresie uzgodnionym na podstawie przepisów odrębnych. Dopuszcza się też rozpoznanie i prowadzenie udokumentowanej działalności wydobywczej w strefie gruntów niskich klas bonitacyjnych.

3.2.2. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Rekultywacji wymagają zdegradowane elementy środowiska przyrodniczego:

- *wyrobiska poeksploatacyjne.*

3.3. Powiązania Studium z innymi dokumentami.

Projekt Studium powiązany jest z następującymi dokumentami:

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 Innowacyjne Mazowsze, zawiera długofalową wizję rozwoju regionu: „Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców”. Dążenia i aspiracje w urzeczywistnianiu nakreślonej wizji rozwoju regionu oddaje sformułowany cel główny: „Zmniejszenie dysproporcji w rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie” Jego uszczegółowieniem jest określony w Strategii priorytetowy cel strategiczny, trzy cele strategiczne oraz dwa ramowe cele strategiczne i określone dla nich obszary działań oraz kierunki działań i działania sformułowane m.in. dla obszarów wiejskich.

Wśród celów strategicznych są:

- **Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii**

Dla obszarów wiejskich określono w ramach tego celu następujące kierunki działań i działania:

- Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych przez między innymi:
 - ✓ Wspieranie lokalnych specjalizacji gospodarczych
- Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich przez między innymi:
 - ✓ Wspieranie inwestycji w infrastrukturę ułatwiającą prowadzenie działalności gospodarczej
 - ✓ Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy.

Jednym z ramowych celów strategicznych jest:

- **Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,**

w ramach którego sformułowano m.in. następujące kierunki działań i działania dla obszarów wiejskich:

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska przez między innymi:
 - ✓ Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, który określa politykę przestrzenną na terenie województwa w wyróżnionych obszarach funkcjonalnych zawierających się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030. Teren gminy Staroźreby położony jest w obszarze funkcjonalnym:

- „Obszar o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych - obszar płocki”
Zasady zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze obejmują: działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.
- *Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.*
Obszar ten obejmuje tereny położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielki stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów to między innymi niska dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej, zagrożenie walorów przyrodniczych i słaba jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych, czy innych obszarach gospodarki. Zasady zagospodarowania przestrzennego w w/w obszarze funkcjonalnym obejmują między innymi:
 - kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,

- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych).

Ustalenia analizowanej zmiany Studium określają kierunki zagospodarowania wpisujące się w cele określone w w/w dokumentach strategicznych.

4. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I LOKALNYM

Cele ochrony środowiska przyjęte w dokumentach nadrzędnych odnoszące się do planowania przestrzennego są następujące:

- podstawą jest zasada zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
- zapewnienie rozwiązań niezbędnych do ograniczenia powstawania zanieczyszczeń, przywracanie środowiska do właściwego stanu,
- ustalenie warunków realizacji przedsięwzięć umożliwiających uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska,
- przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu powinny w jak największym stopniu zapewniać zachowanie jego walorów krajobrazowych,
- utrzymanie równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska w szczególności przez: rozwiązanie problemów gospodarki wodnej, ściekowej, odpadami, kształtowanie terenów zieleni, zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych, uwzględnienie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi, ochrony wód, gleby, ochrony przed hałasem

Przełożenie celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym znajduje odzwierciedlenie w polityce przestrzennej województwa mazowieckiego zawartej w *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*. Określona w nim polityka przestrzenna, dąży do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju, zachowania spójności społeczno - gospodarczej i terytorialnej, wzrostu konkurencyjności gospodarki regionu oraz tworzenia nowych miejsc pracy, zakłada zintegrowane planowanie rozwoju województwa mazowieckiego łączy aspekty społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

W zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego dotyczących ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan wyróżnia obszary ochrony prawnej i strefy ochronne uzdrowisk oraz obszary ochrony środowiska, w których określa działania w zakresie: ochrony bioróżnorodności i krajobrazu, ochrony lasów, gleb i wód także poprawy jakości powietrza i klimatu akustycznego.

Plan ponadto określa postulaty i rekomendacje do podmiotów realizujących politykę przestrzenną na obszarze województwa. Mogą stanowić one (...) elementy fakultatywne do uwzględnienia w dokumentach planistycznych gmin. W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody, w tym udokumentowanych złóż kopalin, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego postuluje się między innymi następujące działania:

- zapewnienie ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu m.in. poprzez adekwatne zapisy w MPZP;
- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, sprzyjającej retencji wód opadowych, głównie w miastach;
- poprawę jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych.

Powyższe ustalenia znajdują odzwierciedlenie w ustaleniach Studium poprzez zapisy odnośnie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i jego zasobów.

4.1. Uwzględnienie celów ochrony środowiska w projekcie zmiany Studium

Ustalane w Studium zasady ochrony środowiska, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego, w zakresie kierunków użytkowania zasobów przyrodniczych, między innymi:

Ochrona istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych obejmuje czynną ochronę ekosystemów leśnych, lądowych, wodnych realizowaną między innymi poprzez działania:

- rekultywacja terenów powyrobowiskowych,
- prowadzenie działalności gospodarczej i społecznej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju – działalność nie może powodować pomniejszenia lub utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych,

mają na celu zabezpieczenie prawidłowego funkcjonowania i standardów środowiska.

4.2. Uwzględnienie celów środowiskowych Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza rzeki Wisły w analizowanym projekcie zmiany Studium

Cele środowiskowe ustalono w Planie Gospodarowania Wodami (PGW) na obszarze dorzecza rzeki Wisły, przyjętym *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 300)*. W poprzednim cyklu planistycznym 2016–2021 cele środowiskowe ustalone były w odniesieniu do wymagań dla stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. W trakcie wyznaczania celów środowiskowych dla wód powierzchniowych na IV cykl planistyczny (2022–2027) bazowano na procedurze przyjętej w cyklu poprzednim 2016–2021. Cele środowiskowe przyjęto analogicznie. Podczas oceny stanu wód i wyznaczania celów środowiskowych wykorzystano najnowsze dane i opracowania, w tym nowe metodyki określania stanu elementów biologicznych i hydromorfologicznych, aktualizację wyznaczania SZCW i SCW, oraz zweryfikowaną typologię wód.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem dla wód powierzchniowych jest:

- *niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW;*
- *osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;*
- *stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych;*
- *odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych;*
- *osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.*

Zgodnie z powyższym, celem środowiskowym dla części wód niewyznaczonych jako SCW lub SZCW, którym w konsekwencji nadano status NAT, jest:

- *dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły;*
- *bardzo dobry stan ekologiczny, w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny;*
- *stan dobry, w przypadku JCWP niemonitorowanych;*
- *spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.*

Celem środowiskowym dla JCWP RW i RWr jest również zapewnienie drożności cieku dla migracji ryb.

Zgodnie z art. 59 pr.w. celem środowiskowym dla JCWPd jest:

- *zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;*
- *zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;*
- *ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.*

Działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka.

Podstawowym celem środowiskowym dla JCWPd jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu, definiowanego w art. 2 RDW jako stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej „dobry”. Ogólny stan JCWPd określany jest zatem na podstawie oceny stanu ilościowego oraz oceny stanu chemicznego JCWPd, przy czym o ogólnej ocenie stanu decyduje gorszy wynik.

✓ Analiza wpływu na cele środowiskowe jednolitych części wód powierzchniowych

Obszar objęty zmianą Studium znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP o nazwie – Sierpienica do dopływu spod Drobina, która zlokalizowana jest w Regionie Wodnym Środkowej Wisły. Stan ogólny JCWP w PGW na obszarze dorzecza Wisły został oceniony jako zły.

Ocena stopnia osiągnięcia celów środowiskowych dokonana została na podstawie analizy elementów fizykochemicznych, chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych, przeprowadzonej na podstawie wyników monitoringu prowadzonego przez GIOŚ, potwierdziła

niezadawalający stan elementów warunkujących stan ekologiczny i chemiczny. Osiągnięcie celów środowiskowych dla analizowanej JCWP zostało określone jako zagrożone.

Charakterystyka JCWP:

Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP	Stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Sierpienica do dopływu spod Drobina	RW2000102756439	zły	zagrożona

Określony w Studium kierunek zagospodarowania jako teren eksploatacji kopalin nie generuje ścieków i nie stanowi zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP Sierpienica do dopływu spod Drobina.

Eksploatacja kopalin, przy założeniu ograniczenia użytkowania pojazdów do terenu kopalni, nie spowoduje bezpośredniego dopływu zanieczyszczeń, w tym szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, do wód powierzchniowych i podziemnych na terenie lokalizacji, przez co nie wpłynie na pogorszenie stanu chemicznego tych wód i nie będzie mieć negatywnego wpływu na cele środowiskowe dotyczące stanu ilościowego i jakościowego tych wód. Realizacja określonego w Studium kierunku zagospodarowania nie przyczyni się do zmiany obecnie występującego stanu/potencjału ekologicznego JCWP, a więc nie spowoduje możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

✓ Analiza wpływu na cele środowiskowe jednolitych części wód podziemnych

Obszar objęty zmianą Studium znajduje się w obrębie jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 48. Stan ilościowy i chemiczny JCWPd został oceniony jako dobry.

Dla obszaru dorzecza Wisły osiągnięcie celów środowiskowych dla analizowanej JCWPd zostało określone jako niezagrażone.

Charakterystyka JCWPd:

Nazwa JCWPd	Europejski kod JCWPd	Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
		ilościowego	chemicznego	
48	PLGW200047	dobry	dobry	niezagrożona

Określony w Studium kierunek zagospodarowania jako teren eksploatacji kopalin nie generuje ścieków, nie przyczyni się więc do zmiany obecnie występującego stanu/potencjału ekologicznego JCWPd, nie spowoduje możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla JCWPd nr 49.

5. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

5.1. Położenie obszaru objętego opracowaniem.

Teren objęty zmianą Studium obejmuje działki: nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Dąbrusk położone w zachodniej części gminy Staroźreby. Stanowią one obszar o powierzchni 5,5 ha, niezabudowany - grunty rolne o klasie bonitacyjnej RV,RVI, użytkowane rolniczo, w części odłogowane i stanowiące dojazd do terenów eksploatacji na działkach sąsiednich.

Opis, analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska przyrodniczego sporządzono w odniesieniu do stanu środowiska przyrodniczego gminy Staroźreby.

5.2. Cechy środowiska przyrodniczego.

5.2.1. Położenie fizycznogeograficzne terenu.

Teren objęty prognozą jak i teren całej gminy Staroźreby, według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski w układzie dziesiętnym opracowanej przez J.Kondrackiego, położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzna Płońska (318.61), który zaliczany jest do makroregionu Nizina Północnomazowiecka (318.6) i podprovincji Niziny Środkowopolskie (318).

5.2.2. Rzeźba terenu.

Na obszarze gminy występuje charakterystyczny typ rzeźby dla całej Wysoczyzny Płońskiej, która przedstawia równinę morenową urozmaiconą łańcuchem kemów i moren ciągnących się równolegle do doliny Wisły. Powierzchnia gminy jest monotonna lekko falista, z występującymi zamkniętymi zagłębieniami dawnych wytopisk lub spłyconymi rynnami lodowcowymi oraz zespołami pagórków stanowiących pozostałości dennych moren czołowych.

W ukształtowaniu powierzchni gminy przeważającą formą jest *wysoczyzna polodowcowa*, związana z działalnością procesów glacialnych i fluwioglacialnych. Ponadto występują formy związane z działalnością procesów erozyjno-denudacyjnych i z działalnością erozyjno - akumulacyjną rzek.

Rzeźba terenu objętego zmianą Studium jest mało urozmaicona; różnice wysokości wynoszą około 6 m. Rzędne terenu działek położonych w miejscowości Dąbrusk kształtują się na wysokości ok. 150,0 m n.p.m

5.2.3. Budowa geologiczna.

W budowie geologicznej gminy występują dwa zasadnicze rodzaje utworów:

- trzeciorzędowe,
- oraz starsze od nich tzw. podczwartorzędowe i czwartorzędowe.

Najstarsze osady wykształcone są w postaci białych piasków kwarcowych; są to osady podczwartorzędowe, powstałe na przełomie trzeciorzędu i czwartorzędu.

Generalnie na powierzchni środkowej i wschodniej części gminy zalegają piaski i żwiry akumulacji wodno-lodowcowej, natomiast w części zachodniej, południowej i północnej dominują gliny zwałowe akumulacji lodowcowej na powierzchni, lub stanowią one podłoże warstwy piasków. Gliny zwałowe młodsze występują natomiast w zachodniej części gminy i rozdzielone są od starszych łamami warwowymi i mułkami.

W dolinach rzek i cieków występują utwory akumulacji rzeczno - bagiennej, holocenijskie piaski i namuły.

Teren objęty zmianą Studium budują osady czwartorzędowe plejstocenijskie w postaci piasków, żwirów i głazów lodowcowych, spąg złóż stanowią gliny zwałowe.

5.2.4. Gleby.

Gmina Staroźreby należy do gmin rolniczych o w miarę korzystnych warunkach agroekologicznych. Stanowią one podstawę do rozwoju i intensyfikacji produkcji rolnej. Dominującą pozycję w ramach gruntów ornych zajmują gleby o wysokich walorach przyrodniczych, korzystne dla produkcji rolniczej (II-IV klasy bonitacyjnej), które stanowią 71% areалу. Drobne kompleksy leśne zajmują środkową i północną część gminy, użytki zielone występują wzdłuż rzek i cieków. Odporność gleb na degradację jest średnia na całym obszarze gminy. Ze względu na udział gruntów klas V – VI w wysokości 28,5%, stopień techniczno-rolniczej degradacji struktury ekologicznej jest średni.

Na terenie objętym zmianą Studium występują gleby słabe i najslabsze klasy bonitacyjnej RV i RVI.

5.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne.

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna gminy Staroźreby należy do zlewni rzeki Wkry, Skrwy Prawej i Wisły. Środkową i wschodnią część gminy odwadnia rzeka Płonka - dopływ Wkry, natomiast zachodnią i północno- zachodnią odwadnia system dolin, których wody zbiera rzeka Sierpienica – dopływ Skrwy Prawej. Na terenie gminy występują obszary źródliskowe 4 rzek: Płonki, Dobrzycy, Sierpienicy, Mołtawy.

Doliny rzek są obszarem koncentracji dopływów wód powierzchniowych i wód gruntowych. Sieć hydrograficzną gminy zasilają wody pochodzące z wiosennych roztopów i opadów deszczowych. W znacznym też stopniu wody powierzchniowe zasilane są wodami gruntowymi, zwłaszcza na obszarach gdzie w podłożu występują

osady łatwo przepuszczalne - piaski. Wzdłuż rzeki Płonki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz wysokie i wynosi 10%.

Analizowany obszar znajduje się w obrębie jednolitej części wód powierzchniowych JCWP o nazwie Sierpienica do dopływu spod Drobina (RW2000102756439).

Charakterystyka JCWP:

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Typ	Stan JCWP
Sierpienica do dopływu spod Drobina	RW2000102756439	Naturalna część wód	Potok lub strumień nizinny piaszczysty (PNp)	zły

Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016 – 2021 na podstawie monitoringu wykazuje następującą klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego i chemicznego w 2019 r.:

Nazwa ocenianej JCWP:	Sierpienica do dopływu spod Drobina
Kod JCWP	PLRW2000102756439
Klasa elementów biologicznych	2
<i>1–stan bardzo dobry, 2–stan dobry, 3–stan umiarkowany, 4–stan słaby, 5–stan zły</i>	
Klasa elementów fizykochemicznych	> 2
<i>1–stan bardzo dobry, 2–stan dobry, 3–stan umiarkowany, 4–stan słaby, 5–stan zły</i>	
Klasa /potencjał ekologicznego	3 / umiarkowany
<i>1–stan bardzo dobry, 2–stan dobry, 3–stan umiarkowany, 4–stan słaby, 5–stan zły</i>	
Ocena stanu jcwp	zły stan wód

Wody gruntowe i podziemne

Doliny rzeczne, roztopowe i zagłębienia terenu charakteryzują się płytkim występowaniem wód gruntowych w strefie głębokości 0-1 m p.p.t.

W obrębie wysoczyzny polodowcowej – płaskiej, zbudowanej z osadów trudniej przepuszczalnych na powierzchni terenu lub pod przykryciem piasków o niewielkiej miąższości, zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości około 2 - 3 m p.p.t. i głębiej. W rejonie miejscowości Dąbrusk i Sędek wody podziemne zalegają na głębokości 5-8m ppt. Mają miejsce również sączenia przypowierzchniowe, a w czasie wiosennych roztopów – wierzchówki na głębokości 2 m p.p.t. Generalnie obszar wysoczyzny charakteryzują korzystne warunki gruntowo-wodne dla posadowienia obiektów. Niekorzystne warunki dla budownictwa występują w obrębie dolin rzecznych i zagłębień terenu z uwagi na wody płytsze niż 1,0 m p.p.t.

Główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach czwartorzędowych na głębokości 15-50 m, jedynie w południowo - zachodniej części gminy w strefie 50-150 m. Gmina Staroźreby położona jest w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 2151 (południowa część gminy) i 215 (środkowa i północna część) zaliczanych do jednolitych części wód podziemnych nr 49. Są to zbiorniki wód w ośrodku porowym występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska – część centralna i Subniecka Warszawska. Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 160 - 180 m. Znaczna głębokość zbiorników decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni i ich dużej waloryzacji - mała wrażliwość na wpływ czynników antropogenicznych - struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane (wysoczyzna).

Charakterystyka JCWPd:

Nazwa JCWPd	Europejski kod JCWPd	Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
		ilościowego	chemicznego	
49	PLGW200049	dobry	dobry	niezagrożona

Na terenie gminy Staroźreby nie są zlokalizowane punkty badawcze wód podziemnych, najbliższy punkt krajowego monitoringu wód podziemnych znajduje się w Krzykosach (gmina Bulkowo). Ocena jakości wód podziemnych w tym punkcie wykazała:

- otwór nr 907 w m. Krzykosy, JCWPd 49, czwartorzędowy poziom wodonośny:
 - klasa wód w roku 2017 – III (wody zadawalającej jakości).

5.2.6. Klimat.

Obszar gminy Staroźreby wg regionalizacji klimatycznej Polski opracowanej przez W. Okołowicz i D. Martyn w przeważającej większości położony jest w Regionie Północnomazowieckim i jest klimatem pośrednim z wpływami kontynentalnymi i ze słabym wpływem Morza Bałtyckiego. Wg regionalizacji rolniczo - klimatycznej Polski opracowanej przez R. Gumińskiego i zmodyfikowanej przez J. Kondrackiego omawiany teren położony jest w VI Dzielnicy Środkowej.

Klimat charakteryzują min. następujące elementy:

- Średnia roczna temperatura powietrza: 7,6 °C,
- Średnia roczna wilgotność względna: 80%,
- Liczba dni mroźnych: 3 - 50,
- Liczba dni z przymrozkami: 100 -110,
- Czas zalegania pokrywy śnieżnej: 8 - 60 dni,
- Wysokość średnich rocznych opadów atmosferycznych: poniżej 500 mm,
- Okres wegetacyjny od 200 - 220 dni.

Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie. Bardzo duży wpływ na przemieszczanie się mas powietrza ma układ dolin. Największą rolę w przewietrzaniu terenu gminy odgrywa dolina rzeki Płonki, której przebieg jest zgodny z ogólnym kierunkiem nawietrzania terenu.

Warunki klimatu na obszarze gminy Staroźreby należą do korzystnych, tylko na terenach z płytko występującą wodą gruntową są mniej korzystne, co związane jest ze zwiększeniem wilgotności względnej powietrza. Również w obniżeniach terenu i dolinach rzecznych, ze względu na zwiększoną częstotliwość zalegania mgieł występują mniej korzystne warunki termiczno- wilgotnościowe.

5.2.7. Szata roślinna.

W strukturze roślinności rzeczywistej terenu gminy dominują zbiorowiska polne.

Lasy zajmują zaledwie 6,2% powierzchni gminy (średnia dla kraju 27 %). Największe kompleksy nie przekraczają 60-70 ha. Siedliska reprezentowane są głównie przez bór świeży (południowa część gminy), las mieszany (północna część gminy) i bór mieszany świeży, a w dolinie Płonki ols właściwy. Wskaźnik lesistości gminy jest bardzo niski, obszar gminy wymaga dolesień w skali 5 - 10 % ogólnej powierzchni.

Flora gminy – wysoczyzn i dolin obejmuje prawie wszystkie ekologiczne typy roślin charakterystyczne dla krainy niżu polskiego. Ubogie gleby płaskiej wysoczyzny są siedliskami roślinności borowej. W zagłębieniach dolin rzecznych powstają zbiorowiska turzycowe i lasy olchowe, a w zalewowych dnach dolin roślinność łęgowa. Użytki zielone zajmują w większości łąki świeże. Na polach uprawnych wysoczyzny dominują zbiorowiska chwastów z rodzaju archeofitów. W grupie roślinności antropogenicznej odgrywającej dominującą rolę na terenach zurbanizowanych i związanych z siedliskami ludzkimi, należy odnotować tereny sadów, zieleni urządzonej – parków i cmentarzy, zielen przydrożną i ogródków przydomowych. Ważną rolę w krajobrazie i dla

funkcjonowania środowiska przyrodniczego odgrywają też zadrzewienia. W składzie gatunkowym zadrzewień, terenów zabudowanych występują: jesion wyniosły, sosna i świerk zwyczajny, wierzba biała i szara, grab zwyczajny, lipa drobnolistna, jarząb szwedzki, modrzew europejski, olsza czarna, dąb szypułkowy, grusza pospolita, orzech włoski. Oprócz zadrzewień bardzo ważnym elementem środowiska są: żywopłoty, krzewy i remizy śródpolne. Krzewy reprezentowane są między innymi przez kruszynę pospolitą, bez czarny, bez lilak, różę dziką, różę poszarzałą, dereń biały, jaśminowiec wonny, głóg dwu i jednoszyjkowy, karaganę syberyjską.

Dużym rozprzestrzenieniem charakteryzuje się też roślinność ruderalna (flora azotolubna i wapiennolubna). Rozwija się spontanicznie na terenach przekształconych przez człowieka, gdzie zniszczono roślinność naturalną a nie wprowadzono sztucznie ukształtowanej. Odgrywa znaczną rolę w utrwalaniu podłoża i wytwarzaniu warstwy gleby.

Na analizowanym terenie dominują zbiorowiska roślinne pól uprawnych (głównie zboża) i odłogowanych agrocenoz oraz zadrzewienia śródpolne i przydrożne. W żadnym ze zbiorowisk roślinnych i faunistycznych nie znajdują się gatunki, które podlegałyby ochronie prawnej całkowitej lub częściowej albo znajdowały się na czerwonej liście gatunków zagrożonych wyginięciem.

5.2.8. Fauna.

Świat zwierząt na analizowanym obszarze kształtowany jest przede wszystkim poprzez czynniki antropogeniczne, głównie rolnictwo i tereny zabudowane. Dlatego też występujące w omawianym rejonie zwierzęta są charakterystyczne dla dominującego otwartego krajobrazu rolniczego wzbogaconego fauną pobliskich terenów leśnych żerującą na polach. Najwyższą liczebnością odznaczają się owady (głównie pospolite szkodniki) i inne bezkręgowce, na obszarach rolniczych liczne są gatunki motyli. a wśród ssaków – gryzonie (mysz polna, polnik zwyczajny i bury, polnik północny), ssaki owadożerne (jeż, kret, ryjówka), żerujące zające, sarny, zwierzęta hodowlane oraz inne gatunki synantropijne związane z siedzibami ludzkimi. Fauna obszarów rolniczych odznacza się licznymi gatunkami motyli. Najbardziej liczna jest fauna ptasia, ale są to gatunki pospolite, przedstawiciele kuraków (kuropatwa i bażant), a także ptaki drapieżne (myszołów), w tym również związane z siedzibami ludzkimi (dymówka, oknówka, jerzyk, gołąb, skowronki, wróbel).

5.2.9. Złoże surowców mineralnych.

Na terenie gminy Staroźreby udokumentowano następujące złoża piasków i żwirów: Dąbrusk I, Dąbrusk II, Dąbrusk III, Dąbrusk IV, Dąbrusk V, Dąbrusk VI, Dąbrusk VII, Dąbrusk VIII, Mrówczewo I, Nowa Wieś, Nowa Wieś II, Nowa Wieś III, Sędek, Sędek II, Sędek III, Sędek IV, Sędek V, Sędek VI, Sędek VII, Sędek VIII, Sędek IX, Sędek X, Żochowo Nowe I, Żochowo Nowe II.

Najbliżej terenu objętego zmianą Studium, na działce nr ewid. 144/2 udokumentowano złożo surowców mineralnych „Dąbrusk VIII”. Jest to złożo piasków skaleniowo – kwarcowych, utwory budujące złożo to czwartorzędowe piaski średnie i drobne, miejscami z domieszką żwirów o średniej miąższości kopaliny 10m. Spąg złoża stanowią gliny zwałowe w postaci glin piaszczystych i piasków gliniastych. Przewidywany kierunek zastosowania kopaliny to budownictwo i drogownictwo (zaprawy budowlane, tynki, nawierzchnie drogowe, podbudowy pod kostki betonowe).

5.2.10. Zanieczyszczenia powietrza.

Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami aerosanitarnymi, głównie ze względu na obecność rozległych obszarów rolnych i innych terenów czynnych biologicznie.

Według Raportu za rok 2022 dotyczącego rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim, opracowanego przez GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska, strefa mazowiecka do której należy obszar gminy Staroźreby, na podstawie kryteriów ustanowionych w celu:

1. ochrony zdrowia ludzi (klasyfikacja podstawowa) dla zanieczyszczeń:
 - SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd, Ni, O₃, PM₁₀ zalicza się do klasy A,
 - PM_{2.5} zalicza się do klasy A1,
 - B/a/P zalicza się do klasy C.
2. ochrony roślin dla zanieczyszczeń:
 - SO₂, NO_x, O₃

zalicza się do klasy A.

Na podstawie oceny jakości powietrza oraz klasyfikacji stref województwa mazowieckiego za rok 2022 według kryterium ochrony zdrowia ludzi, stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych w zakresie następujących substancji:

- strefa mazowiecka (benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀).

Główną przyczyną występowania w/w przekroczeń jest niska emisja – emisja z indywidualnego ogrzewania budynków w okresie zimowym. Na poziom stężenia pyłu istotny wpływ mają również niekorzystne warunki meteorologiczne.

Ponadto, w strefie mazowieckiej został przekroczony również poziom celu długoterminowego ozonu. W przypadku oceny pod kątem poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefa mazowiecka uzyskała klasę D2. Konieczne jest w tej strefie podjęcie i prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Proces urbanizacji wśród wielu ujemnych zjawisk niesie za sobą również wzrost poziomu emisji hałasu do środowiska. Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu jest transport i komunikacja drogowa stanowiąca około 80% hałasów. Klimat akustyczny jest niekorzystny dla ludzi zamieszkujących tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych. Hałas ten stwarza dyskomfort akustyczny w rejonie oddziaływania dróg.

Na terenie gminy Staroźreby nie jest prowadzony monitoring poziomu hałasu komunikacyjnego.

5.3. Środowisko kulturowe i krajobraz.

5.3.1. Walory środowiska kulturowego

Na terenie gminy Staroźreby znajdują się liczne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków. Są to między innymi takie zabytkowe obiekty jak: młyny, wiatraki drewniane, zespoły kościelne, cmentarze, dwory i parki podworskie, dom mieszkalny – dawny zajazd oraz układ ruralistyczny. Świadczą one o bogatej historii gminy; są ważne nie tylko pod względem historycznym, ale również kulturowym, społecznym i artystycznym.

Na terenie gminy występuje również wiele stanowisk archeologicznych, największe ich skupiska znajdują w miejscowościach: Rogowo Falęcin, Przeciszewo, Sarzyn, Zdziar, Bromierzyk, Nowa Wieś, Staroźreby, Bylino i Bromierz. Wszystkie stanowiska archeologiczne znajdują się w gminnej ewidencji zabytków i w ewidencji konserwatorskiej oraz podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej.

Na obszarze objętym zmianą Studium nie występują zabytki nieruchome i archeologiczne podlegające ochronie na mocy przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5.3.2. Walory krajobrazowe

Analizowany teren przedstawia niewielkie walory krajobrazowe. Jest to krajobraz drobnopowierzchniowej mozaiki pól uprawnych, kęp zadrzewień i zakrzewień, łąk, wód powierzchniowych oraz niewielkich powierzchni lasów a także terenów eksploatacji kopalin. Bezpośrednie i dalsze otoczenie to krajobraz antropogeniczny rolniczy oraz podlegający ciągłym zmianom w wyniku rozwoju różnych form zabudowy i wyrobisk.

5.4. Formy ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Staroźreby występują następujące formy ochrony przyrody :

- **pomniki przyrody:**

Są to 2 grupy drzew w miejscowości Staroźreby. Drzewami pomnikowymi są jesion wyniosły i kasztanowiec biały oraz dąb szypułkowy.

- **użytki ekologiczne**

Na terenie Gminy znajduje się 1 użytek ekologiczny utworzone na mocy Rozporządzenia Nr 74 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (z późniejszymi zmianami), położony na terenie Leśnictwa Słupca w miejscowościach Zdziar Wielki o łącznej powierzchni 1,2 ha, gdzie tej szczególnej formie ochrony podlega teren zadrzewiony.

Na terenie objętym zmianą Studium nie występują formy ochrony przyrody.

5.5. Stan środowiska na obszarach o przewidywanym znaczącym oddziaływaniu na środowisko.

Teren objęty zmianą Studium może zaliczać się do terenów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko na skutek realizacji ustalonej w zmianie Studium polityki przestrzennej w zakresie eksploatacji kopalin. Wydobywanie kopalin metodą odkrywkową bez względu na powierzchnie obszaru górniczego:

- na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich,
- w odległości nie większej niż 250 m od terenów zabudowy mieszkaniowej,
- jeżeli w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopalin metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopalin metodą odkrywkową,

zalicza się do przedsięwzięć, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Planowana działalność na terenie analizowanych działek może się zaliczać do potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego obszaru górniczego (Dąbrusk IV na dz. Nr ewid. 133).

Aktualnie stan środowiska na terenie objętym zmianą Studium jest porównywalny ze stanem środowiska przyrodniczego w gminie.

5.6. Istniejące problemy ochrony środowiska.

Problemy optymalnego wykorzystania i ochrony zasobów środowiska w odniesieniu do analizowanego terenu związane są głównie z przekształceniem powierzchni ziemi, krajobrazu oraz usytuowaniem w jego sąsiedztwie drobnych kompleksów leśnych, co wiąże się z koniecznością zachowania ich funkcji ekologicznych. Z tego względu wymagane jest prawidłowe prowadzenie eksploatacji kopalin oraz bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych w celu zminimalizowania zakłóceń funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

6. POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZMIANY STUDIUM

Brak realizacji ustaleń zmiany Studium będzie skutkować pozostawieniem analizowanego terenu w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym, które z uwagi na niską klasę gruntów i mały areal jest mało korzystne dla prowadzenia gospodarki rolnej. Ewentualne nawożenie przy uprawie gruntów będzie mieć udział w procesach eutrofizacji wód związanych ze spływem pierwiastków biogenych z pól, co prowadzi do niekorzystnych zmian jakościowych i ilościowych roślinności i zgrupowań zwierząt. W przypadku pozostawienia analizowanego terenu jako nieużytku nastąpi zubożenie zbiorowisk roślinnych i wzrost udziału zbiorowisk roślin segetalnych, ruderalnych i leśnych głównie sosny i brzozy. Prowadzi do niekontrolowanej sukcesji roślinności zachwaszczającej, ruderalnej a także porostania terenu samosiejkami sosny.

7. PRZEWIDYWANE SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZ

Studium odgrywa ważną rolę w kształtowaniu struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy, określa możliwości i ograniczenia w odniesieniu do poszczególnych obszarów. Zachodnia część gminy Staroźreby posiada zasobne w kopalinę pospolite warstwy geologiczne.

Nowe rejony eksploatacji kopalin wprowadzono w analizowanej zmianie Studium z uwagi na:

- możliwość wydobywania kopalin ze złóż pod warunkiem, że nie narusza to sposobu

wykorzystania nieruchomości ustalonej w studium,

- konieczność uzgodnienia koncesji na wydobywanie kopalin z Wójtem na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Jednocześnie określenie w projekcie zmiany Studium zasad zagospodarowania – funkcja eksploatacji kopalin jest związane z postępującymi procesami inwestycyjnymi w drogownictwie w ostatnich latach i wynikającym z tego zapotrzebowaniem na piasek i żwir.

7.1. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko i zabytki.

Skutkiem realizacji ustaleń zmiany Studium będzie możliwość przeznaczenia gruntów rolnych słabych i najsłabszych klas bonitacyjnych RV i RV na cele nierolnicze.

Znaczące oddziaływania na środowisko mogą zaistnieć w wyniku realizacji i funkcjonowania przedsięwzięć określonych w zmianie Studium tj. terenów eksploatacji kopalin metodą odkrywkową, bez względu na powierzchnie obszaru górniczego, ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie od miejsca istniejącego wydobywania kopalin metodą odkrywkową w obszarze górniczym Dąbrusk IV ustanowionym dla wydobywania kopaliny metodą odkrywkową. Z uwagi, że będzie to przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, konkretne wielkości i zasięg jego wpływów zostanie określony na etapie procedury inwestycyjnej związanej z uzyskaniem koncesji.

Przewidywane przekształcenia środowiska na skutek realizacji sformułowanych ustaleń zmiany Studium w powiązaniu z ograniczeniem negatywnych wpływów:

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na różnorodność biologiczną**

Realizacja ustaleń zmiany Studium spowoduje krótkotrwałe negatywne skutki występujące w trakcie procesu wydobywczego (miejscowe usunięcie wierzchniej warstwy gleby i niskiej szaty roślinnej). W perspektywie długoterminowej, na skutek rekultywacji, spowoduje wzbogacenie terenu o np. nowe obszary i siedliska (rolne, wodne, leśne w zależności od ustalonego kierunku rekultywacji). Pojawią się nowe nasadzenia, które powinny obejmować w większości gatunki iglaste (sosna) oraz liściaste (brzoza, olsza, klon) odpowiednie do siedliska. Pozwoli to na zachowanie zróżnicowania fauny i flory.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na zdrowie ludzi**

Realizacja zapisów zmiany Studium wiąże się ze wzrostem natężenia ruchu i hałasu w fazie eksploatacji kopali. Praca sprzętu i zwiększony ruch samochodowy może stanowić krótkotrwałe zagrożenie hałasem i wibracjami, szczególnie na terenach położonych w odległości mniejszej niż 250 m od istniejącej najbliższej zabudowy mieszkaniowej. Nie wpłynie to jednak w sposób znaczący negatywnie na warunki życia mieszkańców w okolicy z uwagi na tymczasowy i krótkotrwały charakter oddziaływania.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na zwierzęta**

Realizacji zapisów zmiany Studium może spowodować niewielkie zakłócenia bytowania i migracji drobnych zwierząt z gatunków synantropijnych związanych z siedzibami ludzkimi oraz fauny związanej z niewielkimi kompleksami leśnymi znajdującymi się na terenie objętym zmianą Studium i w sąsiedztwie. Będzie to jednak oddziaływanie o charakterze tymczasowym i krótkotrwałym.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na szatę roślinną**

Istniejąca na terenie objętym zmianą Studium roślinność ulegnie zniszczeniu w okresie eksploatacji kopalin. Na skutek rekultywacji terenu, po zakończonym procesie wydobywczym, prowadzonej np. w kierunku leśnym pojawią się nowe nasadzenia które powinny obejmować w większości gatunki iglaste (sosna) oraz liściaste (brzoza, olsza, klon). W sposób korzystny wpłynie to na tworzenie się szaty roślinnej i zwiększenie jej różnorodności oraz poprawę walorów krajobrazowych terenu w ramach drobnopowierzchniowej mozaiki terenów zadrzewień towarzyszących uprawom rolnym.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na wody powierzchniowe i podziemne**

W wyniku prac eksploatacyjnych – pracy sprzętu wydobywczego i środków transportu może nastąpić wyciek substancji szkodliwych do środowiska wodnego, powodujących jego zanieczyszczenie. Ochroną przed zanieczyszczeniem wód podziemnych są warstwy izolacyjne z trudno przepuszczalnych glin zwałowych oraz znaczna głębokość poziomów wodonośnych – złoża nie jest zawodnione.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na zanieczyszczenie powietrza**

Na terenie objętym zmianą Studium przewiduje się wzrost emisji zanieczyszczeń pyłowo – gazowych oraz pogorszenie klimatu akustycznego ze względu na pracę sprzętu mechanicznego tj. koparek, spychaczy i samochodów transportujących kopaliny. Praca sprzętu i zwiększony ruch samochodowy w fazie eksploatacji kopalin może stanowić krótkotrwale zagrożenie hałasem i wibracjami.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na rzeźbę terenu**

Przekształcenia związane z eksploatacją kopalin spowodują naruszenie powierzchniowych utworów geologicznych, deformację rzeźby terenu oraz trwałe naruszenie hipsometrii terenu.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na gleby**

Na obszarze objętym zmianą Studium występują gleby słabe i najslabsze o klasie bonitacji RV i RVI. Na skutek realizacji zapisów zmiany Studium wystąpi degradacja gleby. Naruszona zostanie próchnicza warstwa gleby, stabilność ekosystemów glebowych oraz zniszczona zostanie pokrywa glebowo - roślinna. W wyniku prac eksploatacyjnych może wystąpić erozja wodna – proces niszczenia powierzchniowych warstw gleby na zboczach polegający na wymywaniu i unoszeniu cząsteczek gleby przez spływające wody.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na klimat**

Nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji ustaleń planu na warunki klimatyczne.

- ✓ **Odporność zmiany Studium na zmiany klimatu** – główne tendencje zmian klimatu to przyrost częstości i wydłużanie się okresów suszy glebowej i hydrogeologicznej, postępujący deficyt wód powierzchniowych i podziemnych do celów komunalnych.

Teren objęty zmianą Studium funkcjonuje w ramach otwartej przestrzeni rolniczej; w ramach tego systemu kształtuje się jego odporność na zmiany klimatu. Ochrona ekosystemu istniejących w sąsiedztwie niewielkich kompleksów leśnych w kontekście zmian klimatu zwiększa możliwości pochłaniania i składowania dwutlenku węgla w glebie i materii roślinnej, sprzyja regulacji przepływu i magazynowania wody, utrzymaniu i poprawie odporności, ograniczeniu podatności ekosystemu i ludzi na obserwowane zmiany klimatu, pomaga w adaptacji do skutków zmian klimatu, zwiększa ochronę różnorodności biologicznej, a także przynosi korzyści w zakresie zdrowia i rekreacji.

Na przedmiotowym terenie nie występuje ryzyko powodziowe i ryzyko suszy.

- ✓ **Oddziaływanie zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia zmiany Studium** – obniżeniu wrażliwości klimatycznej analizowanego terenu służą ustalone kierunki użytkowania zasobów przyrodniczych, między innymi: prowadzenie działalności gospodarczej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju - nie powodującej pomniejszenia lub utraty wartości przyrodniczych oraz rekultywacja terenów powyrobowiskowych. W zmianie Studium wprowadzono zasadę, że po zakończonym procesie wydobywczym, należy przeprowadzić rekultywację terenu w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji. Warunki rekultywacji (planowany zakres, sposób, termin zakończenia) zostaną uzgodnione i określone przez organ wydający koncesję. Korzystne jest także z punktu widzenia obniżenia wrażliwości klimatycznej terenu utrzymanie istniejącego użytku leśnego oraz ewentualna rekultywacja części złóż w kierunku leśnym - sprzyja to utrzymaniu funkcji ekologicznych, tworzeniu lokalnych przestrzeni otwartych spełniających rolę układów wentylacyjnych ułatwiających wymianę powietrza i przewietrzanie.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na zasoby naturalne**

Realizacja ustaleń zmiany Studium spowoduje zmniejszenie zasobności kopalin.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na środowisko kulturowe i krajobraz**

Realizacja ustaleń zmiany Studium spowoduje zmianę istniejącego krajobrazu w fazie eksploatacji kopalin. Po zakończonym procesie wydobywczym i rekultywacji terenu, obszar pozostanie elementem dominującego krajobrazu: mozaiki pól uprawnych, kęp zadrzewień i zakrzewień, drobnych kompleksów leśnych, wpisując się w już istniejące w sąsiedztwie zagospodarowanie i szatę roślinną. Rekultywacja terenu prowadzona np. w kierunku rolnym, a szczególnie leśnym, poprzez zadrzewienie i zakrzewienie wyrobiska, przyczyni się do poprawy walorów krajobrazowych terenu.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na zasoby dziedzictwa kulturowego, zabytki i dobra kultury współczesnej**

Z uwagi na fakt, że na terenie objętym zmianą Studium nie występują obiekty zabytkowe i dobra kultury współczesnej nie przewiduje się wpływu realizacji ustaleń zmiany Studium na zasoby dziedzictwa kulturowego.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na formy ochrony przyrody**

Nie przewiduje się wpływu realizacji ustaleń zmiany Studium na formy ochrony przyrody z uwagi na położenie analizowanego terenu poza obszarami objętymi ochroną.

- **Wpływ ustaleń zmiany Studium na obszary o przewidywanym znaczącym oddziaływaniu na środowisko**

Planowana w ramach określonej polityki przestrzennej działalność tj. eksploatacja kopalin metodą odkrywkową bez względu na powierzchnie obszaru górniczego ze względu na fakt, że „w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopalin metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopalin metodą odkrywkową” zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10.09.2019 r. w/s przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (DZ.U. z 2019 r., poz.1839).

Dla tych przedsięwzięć, na etapie procedury przygotowania inwestycji, ewentualny obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdzi, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, organ określi jednocześnie zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w którym określony zostanie zasięg i wielkość wpływu oraz rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na środowisko.

Jednocześnie zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2023r., poz. 633) wydobywanie kopalin ze złóż może być wykonywane po uzyskaniu koncesji. W koncesji określone zostają wymagania związane z prowadzeniem wydobywania kopalin oraz likwidacją przedsięwzięcia uwzględniające min. ochronę środowiska i rekultywację gruntów.

Przewidywane przekształcenia środowiska na skutek realizacji sformułowanych ustaleń zmiany Studium w powiązaniu z rodzajem oddziaływań:

- **Bezpośrednie:**

Zmiana krajobrazu i stosunków wodnych, zniszczenie warstwy gleby biologicznie czynnej, hałas spowodowany pracą sprzętu i środków transportu.

- **Pośrednie i wtórne:**

Presja na tereny przyległe, ingerencja w strukturę ekologiczną, zmiana warunków siedliskowych w strefie brzegowej lasu, ewentualna zmiana stosunków wodnych (wody podziemne na głębokości ok. 6m).

- **Skumulowane:**

Wpływ na wszystkie elementy środowiska: stosunki wodne, morfologię terenu, krajobraz, światła roślinny oraz zwierzęcy, warunki higieny atmosfery, wpływ na jeden z komponentów środowiska pociąga za sobą zmianę innego. Wspólne oddziaływanie z innymi przedsięwzięciami – połączone działanie skutków analizowanego przedsięwzięcia (eksploatacja kopalin) i innych działań (funkcjonowanie istniejącego zagospodarowania terenu, w tym eksploatacji kopalin).

• **Krótkoterminowe i chwilowe:**

Hałas i wibracje spowodowane pracą sprzętu w trakcie prac wydobywczych.

• **Średnioterminowe i długoterminowe:**

Hałas komunikacyjny, emisje pyłowo – gazowe ze środków transportu, czasowe obniżenie walorów krajobrazowych (w czasie eksploatacji), powstanie np. nowych powierzchni leśnych i nowych nasadzeń roślinnych wyniku rekultywacji. Rekultywacja np. w kierunku leśnym przyczyni się do zwiększenia wskaźnika lesistości w gminie, której powierzchnia wymaga dolesień w wysokości około 5-10%.

• **Stale:**

Zmiana krajobrazu, pozytywna po rekultywacji.

• **Pozytywne:**

Rekultywacja terenu np. w kierunku np. leśnym i co za tym idzie wzrost powierzchni lasów.

• **Negatywne:**

Geomechaniczne przekształcenie części terenu.

7.2. Analiza i ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000.

Teren objęty zmianą Studium położony jest poza granicami obszarów sieci Natura 2000. Na terenie gminy Staroźreby nie występują żadne obszary chronione w ramach sieci Natura 2000. Najbliższe obszary położone są na terenach gmin sąsiednich i są to:

- PLB 140004 OSO Dolina Środkowej Wisły – obszar położony w odległości około 15 km w kierunku południowo – wschodnim od granic gminy Staroźreby,
- PLB 140008 OSO Dolina Wkry i Mławki - obszar położony w odległości około 25 km w kierunku północnym od granic gminy Staroźreby,
- PLH 140029 SOO Kampinoska Dolina Wisły – obszar położony w odległości około 15 km w kierunku południowo – zachodnim od granic gminy Staroźreby,
- PLH 140012 SOO Sikórz – obszar położony w odległości około 20 km w kierunku zachodnim od granic gminy Staroźreby.

Realizacja ustaleń zmiany Studium nie będzie miała większego, bezpośredniego wpływu na zasoby przyrodnicze obszarów Natura 2000, nie pogorszy w istotny sposób stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, nie wpłynie negatywnie na gatunki, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000, a także nie pogorszy integralności tych obszarów, z uwagi na ich odległość od terenu objętego zmianą Studium.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Ustalenia zmiany Studium sformułowano dla funkcji eksploatacji kopalin, określając kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania dla wymienionego obszaru, na którym ta działalność będzie realizowana. Rozwiązaniem alternatywnym, które może zaistnieć jest brak realizacji ustaleń Studium i pozostawienie obszaru w dotychczasowym użytkowaniu i zagospodarowaniu.

9. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.

Realizacja ustaleń Planu nie powoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko w rozumieniu art. 104 i art. 105 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na

środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2023r., poz. 1094 z późn. zm) z uwagi na położenie analizowanego obszaru w środkowej części Polski, z dala od granic kraju oraz lokalny charakter ustaleń i ich oddziaływania na środowisko.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ EWENTUALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.

Tereny objęte zmianą Studium i przewidziane do zagospodarowania w zakresie eksploatacji kopalin, posiadają niewielkie walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz niską przydatność do produkcji rolnej. Rozwój projektowanej funkcji eksploatacji kopalin nie powinien pogorszyć standardów środowiska.

Na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 633) wydobywanie kopalin ze złóż może być wykonywane po uzyskaniu koncesji. W koncesji określone zostaną wymagania związane z prowadzeniem wydobywania kopali, min. szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia: bezpieczeństwa powszechnego i pożarowego, bezpieczeństwa osób, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony elementów środowiska i obiektów budowlanych, zapobiegania szkodom i ich naprawy oraz wymagania związane z likwidacją przedsięwzięcia uwzględniające min. ochronę środowiska i rekultywację gruntów.

Zapobieganiu i kompensacji oddziaływań na środowisko mogą służyć następujące rozwiązania:

- *Ochrona wód powierzchniowych i gruntowych* przed wyciekami substancji szkodliwych do środowiska gruntowo – wodnego przez przygotowanie odpowiedniego stanowiska z uszczelnionym podłożem służącego do konserwacji maszyn i sprzętu w celu utrzymania ich w dobrym stanie technicznym,
- *Ochrona bezpieczeństwa i zdrowia ludzi* przez zabezpieczenie wyrobiska w postaci pasów ochronnych, zgodnie z Polską Normą PN-G-02100:2013-12P, wprowadzenie odpowiednich oznaczeń zabezpieczających ludność i dobra materialne przed ewentualnymi zagrożeniami, wprowadzenie wszystkich możliwych środków ostrożności (BHP) jak również zachowanie największej ostrożności w celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia ewentualnych pożarów i osuwania się skarpy. Jednocześnie funkcjonowanie zakładu górniczego związanego z wydobywaniem kopalin powinno odbywać się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 8 kwietnia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu odkrywkowego zakładu górniczego (Dz.U z 2013 r., poz.1008 z późn. zm.), przed rozpoczęciem wszelkich prac na złożu przedsiębiorca powinien sporządzić dla zakładu górniczego „Dokument bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników” a eksploatacja złoża może być prowadzona tylko zgodnie z zatwierdzonym projektem technicznym, co ma m.in. zapewnić ochronę bezpieczeństwa i zdrowia ludzi
- *Emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych* do atmosfery ograniczy zraszanie wodą dróg dojazdowych (kopaliny będą wywożone w stanie naturalnym – co ograniczy pylenie) oraz etapowanie pracy i zapewnienie dobrego stanu technicznego sprzętu,
- *Emisję hałasu* wytwarzanego przez sprzęt wydobywczy, uciążliwego dla pobliskiej zabudowy zagrodowej zmniejszy ograniczenie pracy maszyn do jednej zmiany w ciągu dnia,
- *Gospodarka odpadami stałymi powstającymi* w czasie prac wydobywczych (głównie związanymi z przebywaniem pracowników) realizowana przez gromadzenie w pojemnikach i wywóz na składowisko.
- *Ochrona gleby* - przez składowanie osobno gleby i resztki nadkładu w celu jej ponownego wykorzystania po pracach niwelacyjnych, nadanie odpowiedniego nachylenia skarpom i wyrównanie krawędzi dla ochrony przed erozją liniową i mechaniczną, w celu ograniczenia procesów erozyjnych związanych ze spływem wód roztopowych na zboczach wprowadzenie roślinność w postaci krzewów i drzew, które najskuteczniej ograniczają zmywanie gleby i regulują

splywy wód, prowadzenie rekultywacji na terenie występowania gleb o klasie bonitacyjnej RIV w kierunku rolnym.

- *W zakresie struktury ekologicznej* – ustalono po zakończonym procesie wydobywczym rekultywację terenu; prowadzona np. w kierunku leśnym wiąże się z pojawieniem się nowych nasadzeń, które powinny obejmować w większości gatunki iglaste (sosna) oraz liściaste (brzoza, olsza, klon).
- *Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczo – krajobrazowych i estetycznych* - przekształcenie walorów krajobrazowych przedmiotowego obszaru zostanie zminimalizowane w procesie rekultywacji, minimalizacja negatywnego oddziaływania na środowisko i ludzi spowodowanego wydobywaniem kopaliny nastąpi również poprzez nasadzanie drzew i krzewów wokół wyrobiska, które zatrzymują zanieczyszczenia pyłowe, niwelują hałas jak również poprawiają stan i jakość środowiska, dokonanie rekultywacji terenu w kierunku np. nasadzeń leśnych ewentualnie wodnym lub rolnym, podstawowe prace rekultywacyjne powinny być prowadzone na bieżąco z wydobywaniem kopaliny.

11. PROPOZYCJE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ ZMIANY STUDIUM

Analizę realizacji ustaleń zmiany Studium poprzez ocenę jego aktualności i zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy przeprowadza Wójt Gminy co najmniej raz w czasie kadencji Rady Gminy. Wyniki analiz przekazuje Radzie Gminy po uzyskaniu opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, co najmniej raz w czasie kadencji Rady Gminy. Raporty te podlegają ocenie rady i wraz ze zgłoszonymi wnioskami o zmianę studium stanowią podstawę uchwały w sprawie aktualności dokumentu.

Skutki realizacji ustaleń Studium dla środowiska będą monitorowane również w procesie uzyskiwania koncesji na wydobycie kopalin i ustalanych w niej warunków ich pozyskiwania oraz sposobu rekultywacji złóż. Nie ustala się konieczności dodatkowych pomiarów standardów środowiska.

12. OCENA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM - WNIOSKI

- Zmiana zagospodarowania terenów dotyczy obszaru działek; nr ewid. 134, 135/2 w miejscowości Dąbrusk o łącznej powierzchni 5,5 ha, położonych w zachodniej części gminy.
Wg ewidencji gruntów są to tereny użytków rolnych o klasie bonitacyjnej RV i RV. Przyjęte w Studium ustalenia wpisują się w fizjograficzne uwarunkowania terenu (niskie walory przyrodniczo – krajobrazowe, niska przydatność do produkcji rolnej, zasobne warstwy geologiczne). Zakres przewidywanych przekształceń środowiska mieścić się będzie w dopuszczalnych granicach i nie pogorszy to standardów środowiska.
- Wgłębne wydobywanie kopaliny w odniesieniu do otaczającego terenu, skarpa wyrobiska, naturalna wilgotność kopaliny oraz hańdowany humus będą naturalnymi barierami zabezpieczającymi rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń i hałasu.
- Przestrzeganie wymogów PN-G-02100:2013-12P, dotyczących szerokości pasów ochronnych terenu wydobywania kopaliny nie naruszy interesów osób trzecich, a wprowadzone oznakowanie informacyjne o prowadzonych pracach zabezpieczy przed ewentualnymi niebezpieczeństwami.
- Zabezpieczenie zbocza wyrobiska, właściwe kształtowanie skarp ograniczy możliwość wystąpienia erozji wodnej i mechanicznej.
- W procesie rekultywacji tereny wyrobisk zostaną zagospodarowane w kierunku np. leśnym lub rolnym, pozostaną więc elementem dominującego w okolicy krajobrazu: drobnopowierzchniowej mozaiki pól uprawnych, łąk, kęp zadrzewień i zakrzewień, wpisując krajobraz po rekultywacji w już istniejącą w sąsiedztwie szatę roślinną.

- Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych nie powoduje w tym przypadku fragmentacji i likwidacji terenów aktywnych biologicznie, zanikania siedlisk i stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.
- Przyjęte ustalenia zmiany Studium w zakresie zasad zagospodarowania oraz ochrony i kształtowania środowiska są zgodne z przepisami prawa i wymaganiami dotyczącymi ochrony środowiska, zapewniają minimalizację zagrożeń dla środowiska i wpływu na zdrowie ludzi, które mogą powstać w wyniku realizacji zapisów zmiany Studium.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszej prognozie są ustalenia projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby dla terenu działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk. Studium jest zmianą ustaleń dotychczas obowiązującego dokumentu zatwierdzonego Uchwałą Nr 122/XX/2016 Rady Gminy Staroźreby z dnia 29.11.2016 r. Analizowana zmiana Studium wprowadza kierunek zagospodarowania w zakresie eksploatacji kopalin. Eksploatacja surowców możliwa jest pod warunkiem, że nie narusza to sposobu wykorzystania nieruchomości ustalonej w Studium. Z uwagi na konieczność uzgodnienia koncesji na wydobywanie kopalin z Wójtem na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, określono nowe kierunki polityki przestrzennej dla analizowanej działki.

Celem prognozy jest rozpoznanie i ocena występujących elementów środowiska przyrodniczego oraz ocena skutków wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany Studium na poszczególne elementy środowiska oraz zabytki i przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensowanie oddziaływań na środowisko.

Środowisko terenu objętego zmianą Studium charakteryzują:

- niskie walory przyrodniczo – krajobrazowe,
- niska przydatność do produkcji rolnej z uwagi na występowanie głównie słabych i najłabszych gleb klasy bonitacyjnej RV i RVI,
- sukcesja roślinności segetalnej i ruderalnej z uwagi na odłogowanie gruntów.

Spowodowane eksploatacją kopalin oddziaływanie na środowisko, będzie miało głównie wpływ na lokalny krajobraz i przyrodę.

Teren objęty zmianą Studium położony jest poza obszarami objętymi prawnymi formami ochrony przyrody.

Wydobywanie kopalin metodą odkrywkową bez względu na powierzchnię obszaru górniczego:

- na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich,
- w odległości nie większej niż 250 m od terenów zabudowy mieszkaniowej,
- jeżeli w odległości nie większej niż 0,5 km od miejsca planowanego wydobywania kopalin metodą odkrywkową znajduje się inny obszar górniczy ustanowiony dla wydobywania kopalin metodą odkrywkową może zaliczać się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Eksploatacja kopalin na przedmiotowym obszarze zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie terenu górniczego Dąbrusk IV.

Dla tych przedsięwzięć, na etapie procedury przygotowania inwestycji, w przypadku obowiązku sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, określone zostaną w nim również rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na środowisko. Wydobywanie kopalin ze złóż może być wykonywane po uzyskaniu koncesji, w której określone zostaną wymagania związane z prowadzeniem wydobywania kopalin oraz likwidacją przedsięwzięcia, uwzględniające min. ochronę środowiska i rekultywację gruntów.

Powyższe ma na celu zabezpieczenie prawidłowego funkcjonowania środowiska i zabezpieczenie standardów środowiska, wpisując krajobraz po rekultywacji w krajobraz istniejący w sąsiedztwie: drobnopowierzchniową mozaikę pól uprawnych, lasów, kęp zadrzewień i zakrzewień.

Ogólnie można stwierdzić, że zakres przewidywanych przekształceń środowiska spowodowanych realizacją ustaleń zmiany Studium będzie niewielki i będzie miał raczej charakter

lokalny. Proces eksploatacji terenu górniczego w jakimś stopniu zakłóci funkcjonowanie ekosystemów, przekształceniu ulegnie lokalny krajobraz, ale zastosowany proces rekultywacji sprawi, że obszar pozostanie elementem terenów otwartych: drobnopowierzchniowej mozaiki kęp zadrzewień i zakrzewień, pól uprawnych i lasów.

Ważne są też efekty nie przyrodnicze a społeczno- gospodarcze: przedsięwzięcie wspomogę rozwój gospodarczy gminy.

Opracowanie:

mgr inż. Alicja Pejta - Jaworska

Biegły z listy Wojewody Mazowieckiego
w zakresie sporządzania ocen oddziaływania
na środowisko; Nr uprawnień 0285

mgr inż. Agnieszka Pejta

Uprawnienia budowlane Nr 190/95
Wpis do Mazowieckiej Okręgowej Izby
Inżynierów Budownictwa nr MAZ/IS/ 1636/02

Płock, dnia 18.09.2023r.

Załącznik Nr 1

OŚWIADCZENIE

W związku z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2023r., poz. 1094 z późn. zm.), jako **kierujący zespołem autorów:**

„Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staroźreby - zmiana w zakresie eksploatacji kopalin dla działek: nr ewid. 134, 135/2 w obrębie geodezyjnym Dąbrusk”,

świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam że spełniam wymagania o których mowa w art. 74a ust. 2 w/w ustawy.

mgr inż. Alicja Pejta - Jaworska
Biegły z listy Wojewody Mazowieckiego
w zakresie sporządzania ocen oddziaływania
na środowisko; Nr uprawnień 0285